

156.929

OSZK

Órsegségi Szakkönyvtár

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

OSZK

Central Serials Unit

156929

BALÁZS BÉLA

Tábor tüz
mellett

Országos Széchenyi Könyvtár

BALÁZS BÉLA

TÁBORTÜZ MELLETT

VERSEK

OSZK
Országos Széchenyi Könyvtár

MESH DUNARODNAJA KNIGA
NEMZETKÖZI KÖNYV
MOSZKVA, 1940

ELŐSZÓ

TARTALOMJEGYZÉK

VEZETŐ

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

156929

ORSZ. SZÉCHÉNYI-KÖNYVTÁR
Hűvendéknapló
 1947. év 3648 sz.

KÖNYV-ELLENŐRZŐ IRODA
 V. KERÜLETI KÖNYVTÁR
 1051 BUDAPEST

BIZTATÓ

Égő kanóc kicsiny darabja vagy
Befejezés nem adatott neked.
Te a tüzet csak tovább vezeted.
Nem is hallod tán már a robbanást
Melyért elégtél.

Te utban vagy s a föld lábad alatt
Nem tart erősen gyökerednél fogva.
De talapzat nem tarthat rajta állót
Oly biztosan mint téged tart, a szállót,
Irányod tengelye.

Bevégezni nem a rendeltetésed.
Készíteni jöttél nem készíteni.
A jelened jövőnek terve és
Belémulásod a teljesedés
És ugy legyen.

Odisszeádat nem fogod megírni.
Shakespeare, Rembrandt, Beethoven nem leszel.
De jobban halad aki énekel
És ezt a sorsot is el kell mesélnie
Valakinek.

MINT ÉBREDÉS ELŐTT

Bozontos hajba markolt meleg ujjal
Ha cirogatja az erdőt a nap,
Rejtelmes fényt az esti tó ha kap,
Ha régi álmot hoz felém egy új dal,

Ha mély szemek mélyednek a szemembe,
Gyönyört ha gyujtnak bennem mély szavak,
Ha bánatom mint álarcos alak
Mosolyog titkon örömet üzenve,

Ha embersorsok dus rengetege
Mint meseerdő sűrűdik körém,
Ha magam sorsát mintha érteném
És amit látok, rámtekintene,

Ha kilépnek rajzuktól alakok
S némán szólítják magukat neven,
Serked belőlük már az értelem,
A látás fáj: gondolni akarok,

Mert érzem tarka hályogát szememnek,
Hogy engem fojtó, rejtő takaró,
Csak látván leszek magam látható,
Születek szülve és teremtvé termek,

Olyankor mintha nem volnék még ébren,
Még ólmos álom fogná le szemem,
Hánykódó lelkem úgy költögetem,
Mert már a reggel átnyilal az éjen.

Riasztva ébresztem, békétlenül
És úgy mesélem ezt a szép világot
Mint ébredés előtt utolsó álmot,
Min a valóság immár átderül.

HIR

Mert éltémért felelni akarok,
Mert kívánok magamról számot adni,
Kerestem bírót tetteim fölé
És vallani akartam, mindig.

Azért gondoltam Istent ki magamnak.
Felé kiáltván, süket hegy faláról
Verődött vissza visszhangos szavam:
Én rám saját sajtó ítéletem.

Most szeretnék a párt színe előtt
Az egész proletariátusnak felelni.
És igazolni minden napomat:
Nézzétek, így volt. Hol volt a hiba?

És ezért irok, költök, dalolok.
Ezért kívánom, hogy mind halljanak.
S hirem növelje az ítélőszéket,
Melyet fölöttem üljön a jövő.

HAZAFELÉ VAGYUNK UTBAN

EMIGRÁCIÓS KARÁCSONYI ÉNEK 1939-BEN

(Felelet husz esztendő előtti karácsonyi énekemre)

Nézzél vissza édes párom:
Tul vagyunk már hét határon,
Ut előttünk, ut mögöttünk,
Ködből, éjből napra jöttünk.

Magyar pusztán téli szél vág.
Tüzhelyünket kioltották.
Kioltották, bekaparták,
Nyomunkat is betakarták.

Földönfutók mégse fázunk,
Egymás szivében a házunk,
Szerelmünk és hitünk telje,
Tüzhelytelen tűzünk helye.

Tüzhelytelen, kóbor, futó,
A mi tűzünk gyújtogató.
Nézzél hátra, nézz előre
Tábortüzek tengerére.

Szikravető szived lángot,
Tüzes tábor vet világot.
Vet az utra, melyre léptünk.
Tüzes tábor a mi népünk.

Magyar éjben téli szél vág.
Idegenek voltunk s árvák.
Azért kellett utra kelni:
Házunk hagyni, hazánk lelni.

De hazulról indultunkban
Hazafelé vagyunk utban.
Országunkból mi kivetve
Sohse voltunk eltévedve.

Gyujtogató szivek gyultán,
Kommunista hadak utján
Honfoglalni hazatérünk,
Napesténkre odaérünk.

S ha utunkat megfutottuk,
Harcunkat is megharcoltuk,
Szerelmünket el nem hagytuk,
Egyhitünket megtartottuk,

Életünket majd nem szánjuk,
Ami nem volt, nem sajnáljuk,
Mert a szívünk teljes lánggal,
Együtt égett a világgal.

HAZÁM

Hazám, hazám! — Oh jaj, hogy most kimondom,
Melyet soha nem hallott senki tőlem,
Fájó szerelmem szemérme mit rejtett,
Mit gögös szívem dacolva felejtett,
Most rettegés szakítja ki belőlem
Neved, édes neved, magyar hazám.

E sajtó szót még számba sohse vettem,
Mert szennyezte uraid szája nyála,
Mert nem szerettél és mert nélküled
Kellett viselnem ezt az életet.
De szólitalak most, jaj, vést kiáltva,
Mert torkodon már a gyilok, hazám!

Holott otthon se voltam egykor otthon.
Testem kerestem, szomju, kósza lélek.
Mert magyar szóba, s dalba van temetve.
De romló, rontó várromok felette,
És dőlünkkel támadhat csak az élet:
Én életem, valóságom, hazám!

Jövő reménye s haj, de rég a multam.
Te délibáb előttem és mögöttem.
Te jelenés, soha jelenvalóság.
Vándor hazája te. Te álmország!
És mégis, mégis tebelőled jöttem,
És hozzád térni akarok, hazám.

Mert mégis vagy, mert fájsz. És vándorolva
Még valahonnan messzeséget érnek.
S bár életem egy eszméhez kötöttem,
Esténként nóták húznak el fölöttem
És távolról jött közelségek érnek.
Irányt te adsz csak a szívnek, hazám.

Voltam, vagyok, leszek, internacionalista:
Földönfutó és gondolon álló.
De jaj, ha elvész, ami meg se volt még,
Még árva se, még száműzött se volnék.
Csak hazajáró s haza nem találó,
Békétlen lélek siratna, hazám.

Nagyon szeretlek. Jaj, hogy most kimondom,
Amit soha nem hallott senki tőlem,
Fájó szerelmem szemérme mit rejtett,
Mit gögös szívem dacolva felejtett,
Most rettegés szakítja ki belőlem,
Mert torkodon már a gyilok, hazám.

MA IS . . .

Ma is tájképek rajzanak körül:
Jártam vidékek.
Zürös emlékek zajlása mögül
Némán kilépnek.

Ott állok mindben messze és felém
Hiva int kezem.
A szívem máma elereszteném.
Nem védekezem.

A szívem máma elereszteném,
Hova fáj jobban?
Neszelve reszket delejtü hegyén:
Hazája hol van?

Tátrai fenyves mélyéből árnyal,
Hiv meseország.
Északi tenger viharszavával
Hősi komorság.

Mennyi vidék volt teljesülés már,
Felelet, utvég!
Mennyi vidéken hagytam magam már!
Mennyre jut még?

Budai dombon tavaszi holdra
Meredve állok.
Párisi uccán mámort dalolva
Ma is ott járok.

Márvány-Firenze, alkonyi szépség
Mézének terhe.
Fiatal művészálmom ott él még
Belédermedve.

Mind hazavárnak. Intenek felém.
S a szívem fájva,
Keresve reszket delejtü hegyén;
Hol a hazája?

Végül megáll és biztosan mutat
Egyszerü tájra,
Egy tiszaparti ákácfa alatt
Fekvő diákra.

Ki Firenzét és Párist álmodik
S utazik holnap.
A Tiszán lassan uszik egy ladik,
Onnan dalolnak.

Megint vidékek intenek felém.
Kinyujtom kezem.
A szívem máma elereszteném.
Nem védekezem.

ÜDVÖZLET MAGYAR IRÓKNAK

(Akik 1939 tavaszán nyugatra emigráltak.)

Köszöntelek ti kivert, ujon érkezett
Kezdő csavargók, fiatal bitangok,
Koldusujoncok. Szomoruak vagytok?
Magyar írótestvérek, adjatok kezet.

Telt bilikommal is köszöntenélek —
De bujdosók nem boroznak nagyon.
Kenyér is arra csak gyéren vagyon.
Biz emigránsok nem vidáman élnek.

Tanyátlanok tanyáján régi gazdák
Fogadnak mégis igen ritka jóval:
Dühszabadító, igazmondó szóval,
Melyért az embert még fel nem akasztják.

Szóródtok szélnek s Ady Párisa
Nem egyetlen Bakony. De összeül
És közös éjben, közös tűz körül
Melegszik mégis kóborok hada.

Köszöntelek. És Ne busuljatok.
Bár keserü az idegen kenyér.
S legszebb magyar szó is keveset ér.
(Fordított költők csak álarcosok.)

Ott szavatok és szivetek nem értik.
Nem lesz siker és nem lesz szerelem.
Ha eltévedtek, nincsen kegyelem.
Ha kezet nyujtók, passzusotok kérik.

Csak irni, mindig irni volna jó.
De melyet tudtok, az otthoni élet,
Évül, merül s már ismeretlenné lett.
És ködbe ködlik az irnivaló.

Mégis ti vagytok, mégis, mégis, mégis
Ti vagytok ott a boldog menekültek,
Hajótörésből jó partra kerültek.
Ti fogtok megmaradni. Csak azért is.

Hazát veszítve, magatokra lelve,
Hajléktalanul, de útra találva,
Süllyedő multból jövőndőbe szállva,
A dalotok ezt daccal énekelje:

Bár számkivetve, számít a mi számunk.
Magyar jövőndő mibennünk terem.
Velünk történik a történelem,
Koldus tanyánkról századokra látunk.

Ég örtüzünk. Gyertek. Foglaljatok helyet.
Ti is szitsátok, hittel, konokul.
Magyar sötétbe más fény ugy se hull.
Ha még ez is kialszik, az éj eltemet.

BODZAVIRÁGSZAG

Biz orosz nyár ez: fehér éjszaka.
Ismerős mégis a bodza szaga.
Régi, régi, régi ismeretség.
Innen sincs már messzebb mint Szegedtől,
Honnan ezt az illatot üzenték.

Nem is kéne emlegetni váltig.
De kis temetők ép idelátszik.
Onnan szólogat bodzavirágod.
Ha mehetnél is vissza: merre mennél?
Illatát mappán meg nem találod.

A Tisza táján ma nem találod,
Ne ott keresd ma a te országod.
A Tisza mellől messze szakadtunk.
De bodzaszagu szép fiatalságunk
Mi el nem hagytuk: otthon maradtunk.

S ha itt Isztrában ér el estünk:
Utba esett s mi utban elestünk.
A mi utunk. Nem idegen vidék.
A mi hazánk: a mi irányunk, s lakja
Jövőbe indult nomád nemzedék.

Biz orosz nyár ez: fehér éjszaka.
Ismerős mégis a bodza szaga.
Ha kell, itt is jó pihenés esnék.
Közelebb van innen, mint Szegedtől,
Honnan ezt az illatot üzenték.

MÁJUS ELSEJÉN

Moszkva alatt kicsi Isztra városában,
Május ünnepére diszitem a házam.
Csodálatos dolog!
Hogy az én házam ez, melynek tetejében
Lám, vörös zászlóval, hűs szarmata szélben,
Boldogságom lobog.

Voltál egyszer kivert, koldus magyar költő,
Harcos bujdosásban folyt el emberöltő
És fehér a hajad.
Ime most ez portád, tulajdon te kerted.
Annyi vihar verten — végül fészked verted,
Orosz nyirfák alatt?

Hát nem gyanus volt-e a tulajdon tető,
Becsületes munkán meg nem szerzhető,
Békéltető bármi?
Fészek melege is nem émellyített-e?
Lázadó szívedet nem-é kivetette
Országutat jární?

Saját ajtód előtt megállsz, vonakodva.
Mintha önmagadhoz betévedtél volna.
Álmélkodva nézel.
Szomszédod is éppen kitüzte a zászlót.
Lakatos. Az imént mosolyogva átszólt
Kedves köszöntéssel.

Hogyha kérdik — mondja — honnan ez a dácsa,
Felelem (bár más volt) apám volt az ácsa.
Partizán volt hajdan.

Meghalt azért, hogy itt oly világ lehessen,
Keze munkájával házat szerezhessen
Az ő fia majdan.

Az én házam ára is az apád vére.
De sok jó proletár vére folyt el érte,
Hogy a költő álma,
Bárha száll is, szól is, becsületes dallal,
Igazat idéző dalos viadallal,
Hajlékot találna.

Partizán rohamok fergetege hozta,
Hogy csendes kertemben, könyvemet lapozva,
Rügyfakadást várok.
S szemem elrévedez felhőjáték árnyán.
Fölöttem, megannyi bombavető sárkány:
Szovjet-aeroplánok.

Tüzzel terhes, bugó, veszedelmes felleg
Őrzi ott mosolygó, gazdag kolhozkertek
Erős csemetéit.
S költők álma felett vasköreit huzza,
Hogy szépség kelhessen dusan, mint a buza
Szabad nép földjén itt.

Köszönöm apádnak, ki ilyet nem látott,
S nekünk a vérével szerzett jobb világot
És szentül ígérem,
Nem feledem apád régen hullott vérét,
Sem azt, amely ma is ömlik a kenyérért,
Annyi csatatéren!

Percre sem ringat el viola illatja,
Soha zenemélyü csend el nem altatja
Figyelő szívemet.

Mert én látom, Madrid uccáin én látom:
Vörös sebek nyílnak kis gyerekhullákon,
Mig itt bimbó nevet.

Mert fehér nyirfáim szelid ágbogán át,
Katalán tüzvésznek szöryü lángolását
Látom, látom, látom!
Hallom én az ostort burzsuj-börtön mélyén,
Hallom a kínai kulik énekét én
Dacos barrikádon.

De esküszöm: soha harag, keserűség,
Örömömnek fényét be ne felhőzhessék.
Fogszorítva állom.
Vér- könnyzivatarban, magosra, magosra
Lobogjon, mint zászlóm gyönyörű pirossa,
Konok boldogságom.

Világító torony messzeszóró fénye,
Örömöm ragyogjon sok kietlen éjbe
Jelenteni partot.
Jelzőrakétaként sötétségbe gyujtson,
Lankadó harcosnak bizodalmat nyujtson,
Hogyha erre tartott.

Ti szenvedve küzdök, mind nézzetek erre,
Vörös zászló alatt derülő reggelre.
Derül nektek egyszer.
Lássátok: valóság. Lássátok: nem álom.

Van ilyen boldogság itt Szovjetországon.
Ezért verekedtek.

Örömet éneklek gyujtó énekembe,
Ha szorul is szivem dühöngő ökölbe,
Mégis, mégis, mégis!
Fojtsa bár könny torkom, énekelem nektek,
Az élet szépségét, melyért verekedtek.
Azért is! Azért is!

SZILVESZTER ÉJJEL 1939

Fordul az év. Vigyázz !Hahó! Hahó!
Éjben és jégben száguld a hajó.
Jer, nézzünk ki a kajütblakon.
Együtt vagyunk, hát csend van idebenn.
De veszett orkán bög a tengeren
És kicsi csendünk táncol a habon. — Előre!

Hány forduló év fergetegje hányt!
De husz éve tart hiven egy irányt
És lobogóját fenn hordja hajónk.
Fekete ködből kavargó a hó.
Hány ujesztendőnk lesz még forduló?
Már nem sokáig birja vén hajónk. — Előre!

Az éj mögött, a köd mögött: jövő!
Hivott és vivott, várt, közeledő,
Szerelmünk, álmunk, szándékunk, utunk.
Jelen mögött, holnap mögött: jövő!
Nem ismeretlen, titkos rejtőző.
Az egyetlen, mit biztosan tudunk. — Előre!

Ott az éj partja, vésznek vége vár.
Hajnal hajol az emberekre már.
Muljatok évek, gyorsan muljatok!
Ha utolsók is, eb ura fakól!
Repülj, repülj, repülj, te vén hajó,
Sürüdjenek bár sziklák, zátonyok. — Előre!

Melyet husz évig éjszaka takart,
Jövő ködében most sejlik a part.
S életünk hajtjuk türelmetlenül.
Meglátni csak, ha ki se köthetünk,
S öreg hajónk, száguldó életünk,
Köszöntő zászlóval alámerül! — Előre!

ÖREG INTERNACIONALISTA NÓTÁJA

Testvér, halvány a te képed.
Hol hagyta el piros véred?
Itt is maradt, ott is maradt.
Hullt a piros zászló alatt.
Nem számoltuk, kamerád.

Hullt belőle Péterváron,
Egy berlini barrikádon.
Ázott tőle Magyarország.
Rendőrkutyák szagolgatták,
Jut-marad is, kamerád.

Telnék vérből csinosító,
Egész világ-pirosító.

Hej, ha csak vérünkön mulna,
A burzsuj már belefutna.
Virradna ránk, kamerád.

De fejed sok csudát látott:
Több priccset mint barrikádot.
Kevesebb a harci mámor,
Több az internálótábor
Meg a tetü, kamerád.

Rossz a börtön, rossz az éhség.
De nem az a nagy nehézség.
Rosszabb fojtott dühvel járni,
Legnehezebb mégis várni,
Várni, várni, kamerád.

Sok országban sok a neved.
Nincsen rendes utleveled.
Ahol harc áll, ott vagy otthon,
Kinai vagy spanyol fronton,
Vén emigráns, kamerád.

Veszedelmes, veszett váró,
Gyujtogató világjáró,
Te halovány utonálló,
Mikor leszen néked már jó?
Öregszel már, kamerád.

Mégis te vagy burzsuj gondja.
A te álmod álmát rontja.
Vackod-sincs, hol tőle férhetsz.
De ez a föld a tiéd lesz.
Megéred-e, kamerád?

Hazád többé sohse látod.
Árván járod a világot.
Akkor is, ha más hazáért,
Az egy világszabadságért,
Fogsz meghalni, kamerád.

ÁLOM

Gyakran epeszt a honvágy fulladásig.
Epeszt, hogy nincsen hova vágynom.
Emlékezésem hiába keres.
Jövöbe réved álmodó hitem:
Ha drótsövény már nem keriti el
S szurony nem szur a szomszéd nép felé,
Magyar földem, akkor leszel hazám.

Epeszt a honvágy, jövöbe epedve.
Mert lesz hazám, ha sorompója nem lesz,
Csak dal szegi mesgyéjét más daloktól,
S a szabad földnek dalhatárain
Csendőr nem áll.

Akkor vakon is majd odatalálok.
Ha nem cimert, egyenruhát kell néznem,
Csak dajkám szava-illata után
Elindulok,

S sziven szólit legismerősebb nóta.
Ne bánd, te vén internacionalista!
Te mindenütt a hazáért verekszel.
Majd hazaérsz.
Messze jövöbe réved álmodó hitem.

AKIK AZ EMBERT KEZDTÉK

Szavak szikláit, mondatoknak ércét
Hordjátok össze és építsetek
Emléket nékik, kik az embert kezdték.

Kezdték az embert, ki nem növény máj:
Gyökere rabja, földje foglya s nem csak
Törvénye termi gondolatlanul.

(Eszméért hagyta francia hazáját
S idegen népért, túl a tengeren,
A szabadságért vívtál, Lafayette.)

Kezdték az embert, ki már nem vicsorgat
Más csordaszagra s fajtaöszönök
Sötét hatalma nem egyetlen sorsa.

(Nem Missolonghi volt őseid széke,
De koldus földön, rongyos nép jogáért,
Mélto halál volt, lord Byron, halálad.)

Kezdték az embert, kit nem születés, de
Vállalt halálnak értelme határoz.
Nem vak tövé, de világos virága.

(Vén lengyel Bem. ifju bécsi diákok,
Dicső negyvennyolc magyar térein
Mi készítetett véretek ontani?)

Ember kezdődött, nem bus kreatura,
Nem okból csak, de célért élő ember.
Szabad tudattal, igazságért vivó.

(Dombrowsky, Páris barrikádjain,
S hány nép fia állt Garibaldi mellett,
Nemzetük szük karámjából kitorve.)

Már nő az ember, nőnek a csatái.
Minden nép sorsát, minden harcteret,
Kerek e földön e gy viadal dönti.

(Lenin szavára nemzetközi ezrek
Állottak a vörös zászló alá.
S bajor szovjetért halt meg Leviné.)

Bár nő az ember szülő talajából,
Hős terebélye, terjed koronája,
Kertbe kerítés többé nem szoritja.

(Már spanyol földön harminc fajta vére
Vegyült hulltában egy emberiségért:
Hazátokért, internacionalisták.)

Mert nő az ember, gyarapszik az ember,
Terét feszítve, teljesül az ember
És nem fér már, csak az emberiségbe.

KÖSZÖNÖM SZIVEM

KÖSZÖNÖM SZIVEM ...

Ötven esztendőmnek ormára szállunk
És tágas táj terül alattunk.

Köszönöm szivem, hogy idáig hoztál.
Nagyot haladtunk.

Sötét magyar inség robbantott régen:
Gránátként szállsz, időfeledten.
Célzott löveg vagy és a pályád
Rendithetetlen.

Köszönöm szivem, hogy nem lankadtál,
S röghöz ragadva nem volt maradás.
Mert elragadt — és nem vitt soha más —
Az elragadtatás.

Te csak repültél s hányszor egyedül!
Most szabad társak büszke rajában
Repülőgépek s repülő szivek
Boldog honában.

Mégsem akarsz pihenni, jó szívem?
Csak beteg lettél te, de nem öreg.
Elragadtatva repülnöd muszáj.
Jól célzott löveg.

Magyar inség sötét börtönfalát
(Mert visszahajló, hajthatatlan pálya)
Végső ütésed, robbanó szívem,
Tövön találja.

Mert hazaszálsz te, bujdosó szívem,
Konok haragvó, még te hadba szálsz.
S otthon szakadsz meg, repülő szívem.
Ha célba találsz.

ADDIG

Életedet nem takarítottad.
Akkor volt csak élet, hogyha adtad.

Egészségre nem hederítettél.
Nem magadat nézted, ha szerettél.

Nem azt nézted sohase, hogy meddig.
Eddig így volt. És rendben volt eddig.

De most nézzed. Maradt időd mérjed.
El nem érted, hát meg kell, hogy érjed.

Élned kell, míg az árát megkaptad:
Azt, amire életedet adtad.

Gépfegyverként ketyeg rád az óra,
Másodpercek halálait szórja.

De te állj, te élj, mig ki nem várod.
Védd az élted, mint a barrikádot.

Bajod gyógyítsd, sebed kiheverjed.
Fogad között fogd vissza a lelked.

Majd ha világ tüzén gyujthatod dalod
Maradék élted egy hajítással
Odaadhatod.

EZÜSTLAKODALOMRA

Hajtsd a vállamra gyönyörű,
Gyönyörű ősz fejed.
Ráncaidról hadd csókolom,
Csókolom könnyedet.

Nem bánat fájdítja szivünk,
Édesség ért bele,
Huszonöt év szerelme gyült.
És szakadtig tele.

Hontalan, üzött lázadók,
Egy eszme fényivel,
Huszonöt évünk de hamar,
De jól szerettük el!

Lakodalmunk forradalom
S az emigráció
Nászutazásunk volt. Ugy-e
Hogy így szeretni jó?

Harcon hevülő szerelem
Tüze harcra tüzelt.
S ha riadójt keresett,
Szemem szemedre lelt.

Még birnod kell egy darabon,
Ha rokkant is szived.
Mert ezt a gyönyörű tüzet
Nem hiába viszed.

Csak addig gyere még velem,
Amig ezt átadom.
S szerelmünket lobogtató
Fáklyává lesz dalom.

Akkor, a végső rohamon,
Eltársam, kedvesem,
Bár rég hült poraink fölött,
A vörös lángszórók között,
Ott fog tüzelni ez a szerelem.

ŐSZI TÁNC

Százszinü erdő: maskara-bál.
Az ősz, a nagy ősz mit muzsikál?
(A szél ha száll, a szél ha száll.)
Tarka halál ez, táncos halál.
Százszinü erdő: maskara-bál.

Álarcot ölt, ha hervad a nyár.
Kacér bujósdi itt a halál.
(A szél ha száll, a szél ha száll.)
Melyik valódi, melyik az ál?
Álarcot ölt, ha hervad a nyár.

Add kezed kedves, hervad a nyár.
Áll a mi bálunk és táncrea vár
(A szél ha száll, a szél ha száll.)
Ál-öreg arcod felöltsed bár,
Rádismerek én, örökre már.

Százszinü élet: maskarabál
Ál-öregség ez és ál-halál.
(A szél ha száll, a szél ha száll.)
Tarka bujósdin, ha ránk talál,
Életünk táncolva életbe száll.

A TE ARCOD

Lobogó hitben izzó fájdalom
Lázadó harci fáklya.
Tüzében tisztul én vétkes szívem,
Amíg arcodat látja.

Engemet rajzol már minden ránca,
Mit éles élet vésett,
Hiszen mind velem, mind miattam volt
Vagy értem, szenvedésed.

Ha arcod nézem, életem látom:
Ime ez történt velem.
Te rejtenéd is, bocsátanád is,
De ott áll ítéletem.

Nyomdokom rajta. Leleplez engem.
Arcod az én arcképem.
De mert mégis szép, mégis a legszebb,
Szabad még élnem.

TÁBORTÜZ MELLETT

TÁBORTÜZ MELLETT, VÖRÖS ŐRSÉGEN

Tábortüz mellett, régen, nem régen,
Szatmármegyében, Sárosmegyében,
Sokszor feküdtem vörös őrségen
Páston elnyulva.
Fejem a nyergem, kezem a puskán,
Hanem a szemem a csillagos égen.

Fegyvért pucoltunk, sebet kötöttünk,
Úszkös haragon szikkadt a könnyünk,
Sok jó elvtársunk nem ült már köztünk
Vörös őrségen.
Mégis dudolva, mese és nóta
Nyájas anekdóta járta közöttünk.

Éltét elszánta. Holnap meghalhat.
Uszítani őt már nem kell szavallat.
Életről szépet örül ha hallhat
Tábortüz mellett.
„Hát miért vérzünk, ha nem a szépért?
Mesélj Balázs Béla. Hüvös a harmat.“

Haj regő rejtem, el ne felejtsem,
Vérben és szennyben, sirva is sejtsem.
Emberről álmunk el sohse ejtsem
Vörös őrségen.

Igéret kincsét, embersziv báját,
Élet édességét szivemben rejtsem.

Miért harcolnánk, ha ez nem volna?
Bár elrabolva, bár elhantolva?
Hogyha mesém nem igazat szólna
Tábortűz mellett?

Lehetne-szépség bárhol is sejlik:
Énekembe vágyam mágnese vonja.

Regős, mit adsz te holnap csatára?
Tápláló hitet kenyereszsákba,
Robbanó álmat a patrontásba,
Vörös őrségen.

Hogy szerethessed, amért csatázol.
Nem ingyen indulunk, pajtás, halálba.

Tábortűz mellett most is mint régen
Dalolgotok még vörös őrségen.

Mi szépet látok, mesélem szépen.

Kobzosnak dolga.

Fejem a nyergen, kezem a puskán,
Hanem a szemem a csillagos égen.

SOPÁNKODÓ NYAVALYÁSOKNAK

Talán szeretnék én is néha sirni.
Lágy, langyos könnybe enyhén oldani
Vad, görcsös kint, kövült keserüségét.

De köröskörül már zápor pereg.
De zászlaink ázva ne csügjenek.

Talán szeretnék én isátkozódni,
Zsilipnyító szitokkal haragot,
Mellszabadító jajt sikoltani.

De oly hangos az átok, hogy a szó,
Az útmutató alig hallható.

Szeretném én is néha a sötétben
Szemem behunyni és pihentetőn
Kétségbeesve elnyulni a földön.

De fogynak, akik fényt jelezzenek
Az éjben, hittel éber őrszemek.

Csontjaidból is csikarjál ki kedvet.
Véred facsarjad derüdnek tüzébe.
Te szőlő vagy csak és borod kelendő.

És kürtös vagy. Tüdőd ha vérbe mállik,
Dalod, dalod repüljön mindhalálig.

SZÁMONKÉRJÜK . . .

Viruló, ragyogó, daloló, nevető,
Hivogat gyönyörre tavaszi szép mező —
De Spanyolország véres temető.

Asszonyok kedvesek, bájosak, kéjesek,
Mámorom magosra lobogna véletek —
De a prolefárok éhesek.

Muzsika mélysége, márványok szépsége,
Elandalitana versek édessége —
Zsidóirtásnak mikor lesz vége?

Boldog szovjetföldön duzzad az élet.
Örülöd, örülöd adatott tenéked. —
De megfojtják a magyar népet.

Ha van is jó falat, akad is jó pohár,
Nem telik örömöd örömödben se már. —
Meg van mérgezve már a napsugár.

Nemcsak kint és vért és uraságtok szennyét,
Számon kérjük mi még szivünk szabad kedvét.
S nicsen az az ördög, aki akkor megvéd.

ALAGÚTBAN

Bizony sötét van néha és
Az éjszakának fekete kövén
Megtüzesednek szemednek furói.

Akkor iránytűd lándzsává meredjen,
Tudásod hitté hevüljön szivedben,
Bizonyosságod vakon is vezessen.

Mint alagutban mérnökterv szerint,
Törjed utad s figyelj a messzi neszre.
Mert valahol már dolgoznak élébed.

KISÉRTETJÁRÁS

I

Furcsa kísértetjárás riogat:
Gögös pompáju, taláros menetben
Vonulnak im fel régi verseim.

Vádló kérdéssel csodálnak reám
Mint kiköpött és elzüllött rokonra:
„Dus szineid mélysége hova lett?“

Rajtuk rejtelmes bánat bársonya,
Mélyről felásott, ritka szenvedések
Ékköveivel rakva tündököl.

Be egyszerűn és közönségesen
Állok előttük ma, világosságban,
Bajom okát és orvosságát tudva.

A végtelenség s örökkévalóság
Titka-lehellte fájását kiverte
Közismert kinok korbácsa belőlem.

Katona lettem. Katonadolog
A lelki seb és derűvel kötözzük.
A bajjal vivok. Nem mutogatom.

Katona lettem. Fegyverem előtt
Bánat boruja céloom ne takarja.
Nehéz csatát csak könnyű szívvvel állhatsz.

De nem veszett el mégis valami?
 Nem embert keltett-é a szenvedésed?
 Nem embert szórtál el az utadon?

Emberi mélybe mélyebbre merül
 A fájdalom, fenn lengő örömknél,
 S boldogságunknak oly kevés a hurja.

S a csillagok hüs szele mégis érint.
 Mégis szédít a szerelem csodája.
 Szinlátó szived vakitanod kell-e?

Bizony lehet, hogy most embert ölök
 Magamban is, mert katona vagyok.
 Elmulott embert, jövő emberért,

Kinek a bunál mélyebb öröme
 Duzzadva árad tul emberhatáron,
 Emelve zászlós gályáit a dalnak.

Akkor — ha élünk — finom bánatok,
 Halk hugaim, eljöttök újra hozzám.
 S a kinzott ember jajja nem riaszt el.

MESTERSÉGEM

De meg vagytok akadva rajt, hogy
 A szépet látja csak szemem.
 S irván, a piszkot kiszitálom,
 Csupán a jót emlegetem.

Talán van benne kis igazság.
De kérlek, megbocsássatok.
Mit tegyek? Ez a mesterségem.
Mert én aranyásó vagyok.

Az aranyat csak megtalálom,
De ki nem találom soha.
Nem mázolok aranyfestéket
Én semmire és sehova.

„Egy fecske nyarat nem csinál még,
És nem jellemzi a jelent“ — —
De egy fecske is, hogyha első,
Jövendő tavaszt jelent.

OSZK

MULT

VÁRAZ ÉN MULTAM

„Hej, emlékszel testvér?
De szép is volt régen . . .“

— — — — —
Arra emlékszem, hogy
Vissza sohse néztem.

Andalító vággyal
Hátra nem fordultam.
Nekem csak jövőm volt.
Sohasem volt multam.

Semmit sem felejték.
Minden percem itt van.
Számban ize, hogy a
Tisza vizét ittam.

Szegedi jegenyék
Zugása s a gyermek
Álmát gyujtogató,
Vergődő szerelmek.

De ez mind csak lesz majd,
Ha életre keltem.
Ha életre keltem,
Mert értelmét leltem.

Régi uccáim is
Bárha beomoltak,
Régi barátaim,
Elvesztettek, holtak,

Mind előttem vannak,
És üzennek értem,
El is érem őket,
Ha magamhoz értem.

Honfoglaló utban,
Gyönyörű nagy ország,
Álomködök alól
Most bontom ki orcád.

Álmaim ködéből
Kiváltalak téged,
Ha ébredő szívem
Egészen felébred.

Akkor otthon leszek,
S életem határán
Igéretnék földje:
Az én multam vár rám.

NEM VOLTAM FIATAL

(De mégis, mégis fiatalok voltunk . . .)

Nem! Nem igaz! Nem voltam fiatal!
A szegénység hurkával szivemen,
Kötött szárnyu, vergődő viadal
Volt ifjuságom s mint a kávéházak
Előtt szorongva számolt fillérekkel, úgy
Kellett megállnom a muzsikás láznak,
Fiatalságnak ajtajában mindég.

Nem voltam fiatal! Hol lettem volna?
Egy vénhedt, gonosz, inogó világban?
Hol táncos láb alatt a föld omolva,
A mélység hidegét lehelte fel?
Vakok között vakon, eltévedt kóbor
Ki vágyra vágyó vágyról énekel?
Magány gögjébe menekült borongó?

Hát olvassátok régi dalaim!
Ködös, didergő márciusi erdő.
Még nincsen lomb sóvárgó galyain.
Oh ősznél őszebb fiatalságvárás!
Pedig bomló öröm tornyult bennem vigadni.
S feszült ezer ujjongó karkitárás.
És adni akart, adni, adni, adni!

Belémfojtották. De mint gőzt kazánba.
Ez fütött, hajtott egy életen át.

S mint ekrazit, bombába zárva várja,
Hogy kirobbanjon testvéreivel
Egy vén világ vén vámpirjai ellen.
Fiatalságunk söpri őket el,
Kik ellopták fiatalságomat!

Fehér hajjal bár és rozoga szivvel,
Im most köröttem ifjodó világ
Bennem egy régi ifjat szabadit fel,
Ki sohasem volt vigalomra készül:

A fiatalság győzelmi torára.
És bizony mondom, hogy ott leszek végül,
Ha mankón is, hordágyon vagy emlékbem
De ott leszek, elvtársak, áldomásra.

NÉGY EPIGRAMMA

Emlékeim függönyre festett képek.
Mögöttük sorsom valósága más.
Fel a függönnyel! A játéknak vége.
Kezdődik az utolsó felvonás.

Feladott rejtvény multam minden képe.
S jövőm (Turandot!) vár feleletet.
Nincs kegyelem, ha titkát meg nem oldod.
Ám ha szeret, ő fejt meg neked.

Oh multam, multam, én gyönyörű alvóm,
Fátylaid bontom most. Ébresztelek.
De megismerlek-e, ha rámtekintesz
És uj szemeket látnak uj szemek?

Talán soká kell még titkáért vivnom.
Egy vár csukott kapuit döngetem.
Talán utolsó óráim lejárnak,
Ha behódolva, mint kulcsát a várnak,
Multam átadja titkát énnekem.

EMLÉKEZÉS

Majd nézek vissza én is ha tetőn
Megállva bizton, messze láthatok.
Ha majd levertem vérszennyes porát
Magasba indult meredek utamnak.

Majd nézek vissza én is, hogyha könny
Nem borítja szemem és ami rossz volt
A győző értő mosolyával nézem.
Emlékezem, ha megbocsáthatok.

Ha mondhatom, hogy megérte az árát,
S mult szenvedést mint érdekes kalandot
Mesélek majd, biztatni ifjakat.
Ha szép lesz már, mert elmúlt már a mult.

De hegyászóként meredek falon
Nem állhatok meg s vissza nem tekintek.
Nem állok multon. Függek a jövőn.
És nincs menekvés máshol mint az ormon.

VÉGSŐ OSTROM ÉLŐTT

MOZART

I

Nem tulvilági zengés és nem álom,
Emberszépség ez, bárha messze van.
Halljátok-e a hárfát, fuvolát?
Halljátok-e, hogy ez is mi vagyunk?
Hogy a *mi* szivünk lehetne ily édes?

Mint éhezőnek buzakenyeret,
S tikkadt utasnak forrást, mutatod
Az embernek az ember tisztult arcát,
Melyet inséges rabság szennye ugy takar,
Hogy nem is tudja a bus nyomorék.

Nincs vád oly sulyos, mint dallamod bája.
Követelést kiált harmoniád.
Ember szépsége — embernek joga.
Halljátok-e a hárfát fuvolát?
Már közeleg a Bastille ostroma.

Rabság insége embert nem gyötört
Még úgy mint engem. Annyi örömet
Hogy tudtam mégis adni? — kérdezik.

Nem kell azt adni, csak meghagyni kell.
A kreatura ősi örömét,
Melytől az embert ember fosztja meg.

Szivemnek kutja mélyén az dalolt.
A tiszta lét szólalt, hogy ne feledjük
Inséges rabság förtelme alatt.

Mert gyönyörű az élet. Csak piócák
S tetvek lepik. De gyönyörű az élet.
Aki nem tudja, az már elveszett.

És gyönyört dalol minden muzsika,
Ha zokog is, csak örömet sirat:
Csak elveszett, vagy nem jutott gyönyört.

Dalolni tudhat a boldogtalan,
De soha az, ki nem tud az örömről.
Nem ismeri, nem álmodta soha.

Én szépséget és örömet daloltam:
Kivántató, lázító édességet.
Mert boldogság az ember ősjoga.

III

Rabság insége embert nem gyötört
Még úgy mint téged. Varázsfuvolád
Bősz kigyóhadat hiába bűvölt.
De pajzsodon fordított Gorgonarc:
Szépség, szépség dalolt a fürtelemre.

Ma gázbombák és tankok dörgenek,
De soha így nem kellett fegyvered:
Embert ígérő és kívántató
Uszító szépség, lázító öröm,
A Bastille végső ostroma előtt.

BARTÓK BÉLA

Arkangyalgyermekarc, kérlelhetetlen.
Támadó éles éle mintha késsel
Volna hasítva fájó elevenből.
Hallgató szája mosolytalan.
Mi fáj neked?

Vézna, kis óriás. Tested meredő
Szálkaként szúr a térbe fel
És körül sajtó gyulladást okoz.
Mint kivont pengét hordod magadat.
Miért haragszol?

Bizony zenéd nem andalító mámor.
Kérlelhetetlen acélszerkezet.
Bus föld alól dübörgő lázadás.

Vad fájdalom, sikoltó fájdalom.
Ki bántott téged?

A hegedüid vágnak, döfnek kürtjeid.
Karvalykarmokkal csapsz a zongorába,
És véresen mint marcangolt madárraj
Rebbennek szét a felszakított hangok.
Mit énekelsz?

Fáj, hogy nem értik ezt a fájást?
És szenvedésed nem szenvedhetik?
Vernek, mert versz. Mit vártál egyebet?
Kellemes nem vagy sem mulattató.
Veled mi történt?

Én tudom, mert én láttalak keresni.
Csongrádi koldus, zord néma fanyák
Között keresni dalt, népdalt, magyart,
Mint jég alatt eleven gyökeret.
És nem találtál.

S melyet találtál, megtalált az téged,
A paraszt bánat elnémitott kinja.
S tiszaháton vagy oláh havason
El nem eresztett többé és szivedben
A mosoly megfagyott.

Most belőled süvit a bennük fojtott
Lázadó kín, s ők meg nem ismerik.
És nem is hallják. Kiknek muzsikálsz
Az égnek borzadt, kicsorbult kaszákat
Magyar magányban?

MICHEL ANGELO ESTÉJE

Esteledik. Meggyújtottad a mécset,
Melyet fejedre kötöttél, hogy lássál
Faragni éjjel is. Többé szemed
Behunyni nem fogod az örök éjig.

Mert fogy az élted, de most nő az élet.
Vak fiatalság hályoga most hull le.
S mint Aetna lávazuhatagja omlik
Az alakok vad zivatarja rád.

Márvány hegyomlás, sziklagörgeteg
Zudul feléd s vésővel, kalapáccsal
Öreg kezekben állsz elébe te.

Nem szobrászat ez. Szörnyü viadal.
Melyet alakká nem váltasz, a szikla
Reád zuhan, lemángorol, megöl.

EGY SZTALIN-ARCKÉPRE

Nem hordott ember még ily terheket.
Gigászörökség kincses sulya nyom.
Az emberiség hidja válladon:
A jövő utja, vak mélység felett.

Még ember szive nem volt ily nehéz.
E földön minden jaj feléd zokog,
Minden nyomor hite feléd lobog,
Feléd nyulik minden bilíncses kéz.

És soha még álmatlan éjszakát
Ember oly gonddal nem virasztott át
Mint te virasztod kemény életed.

De soha sziv nem látott örömet,
Mint a tiéd lesz mindenek fölött,
Feladott munkád, ha bevégezed.

IMPERIALIZMUS

Vérpatakok dagadó zuhogása morajlik.
Bősz millió gyilkos ront bősz millió gyilkosra.
Nem kicsi kézművesek. Ők elavultan nem ölnek.
Mechanizálva, legujabb gépipar tépi a hust.
Emberek ontják mégis, emberek öntik a vért.
Nem érted-e mért? —
Piacokért! Piacokért!

Rajta te munkás! Hisz te csináltad az árut.
Érte verejtéket hullattál eddig is bőven.
Vásálni belőle magadnak, nem tellett arra a bérből.
Adj rá a vérből, rajta! Másnak eladni lehessen.
Nem érted-e mért? —
Piacokért! Piacokért!

Siró özvegyek állnak sorban üres kosarakkal,
Éhező árvák várnak jegyre kimért falatot.
Ám pusztá a vásár. Áru nincsen a boltban.
Boltosa holtan fekszik s hull a vevő is.
Nem érted-e mért?
Piacokért! Piacokért!

Égnek a gyáarak. Törnek a termelő gépek.
Már a halál ipara termel csak pusztulást váltig.
Romban a raktáarak. Az áruháarak bedőlnek.
Füstölgő szemeten bódultan koldul az inség.
Nem érted-e mért?
Piacokért! Piacokért!

CAPRI

Lazurkék égbolt mélyébe meritő,
Selymes hullámon lágyan ringató,
Forró fővény aranyán altató,
Sziréndalos szépségek kertje te:
Felejtés szigete.

Bübájod, ime, nem mindenható.
Nem ernyeszt minden kint és bánatot.
Ciprus árnyában, márvány istenek
Között, egyszer munkások jártak ott,
Akiken nem fogott.

Feketeinges, sápadt oroszok.
Zord Pétervár gyáarpoklaiból jöttek,
S édes varázsod rajtuk megtörött.
El nem feledték az otthon maradt,
Gyötrött rabtársakat.

A gyönyörűség szelid szigetére
Szöktek tanulni rettenetes harcot,
Konok, kegyetlen, halálos csatát.
Narancsliget balzsamos illatában —
Pártiskolában.

Ám soha jeges, véres barrikádon
Olyan nehéz, hős harcot ők nem álltak,
Mint e sugárzó arany partokon,
Ahol zudulva tört rájuk a szépség,
S szivüket védték.

Szivük keservét az ég kékje ellen,
Selymes hullámok, balzsamillatok,
Arany fővény s narancsvirágok ellen,
A pétervári gyárpokol sötét,
Fájó, kormos dühét.

Capri, te kék felejtés szigete,
Proletárhűség megtörte varázsod.
Ciprus árnyában, márvány istenek
Között egyszer munkások jártak ott,
Akiken nem fogott.

Ezt valaki, ki ott járt maga is,
Szelid mosollyal mesélte nekem.
A Krim arany-kék dalos partjain.
Köröttünk ciprus és narancsvirág,
Boldog, szabad világ.

KOMSZOMOLC-TEMETÉS

Láttam én már temetést máshol is,
Ahol az élen vezető halottat,
Halványan, saját sorsukat siratva,
Követtek nyomon komor követői,
Lehajtott fővel: elitelt rabok.

Halott után mentek halál felé.
Máma még élők, holnapi uton.
Egyetlen biztos utjuk ez és nincs menekvés.

Kit visznek most el ablakom alatt?
Nem vezet ő. Nem követi menet.
Fennhordott fővel, dacos vállakon
Magukkol viszik még kis darabon
Messzire indult ifju komszomolcok.
Gyászuk figyelmes, harcvaró komolyság.
Menetelésük akár hadgyakorlat.
Emlékezésük ugy viszi tovább
Bajtársuk éltét, mint elejtett fegyvert.
Jó hasznát fogják venni s nem felejtik.

Az élet utján élőket kísér még
És bucsuztat egy, aki elmaradt.
Szilaj csikóról fáradt lovasa,
Az elvágató életről zuhant le.
Egy koporsó az ablakom alatt
Tavaszi árnyak hátán uszik el.

A FÉRFIÉNEK VERSEIBŐL

1919—1921

MOTTO RÉGI VERSEK ELÉ

(1938)

Tünődöm régi verseken s jókedvvel
Mérem: mily messze elmaradtak.
Utamra hintett dalaim nyomán
Engem aligha fogtok megtalálni.
Mert oly vándorlás volt ez, melytől
Éledt a vándor, aki fáradtan
Bus dallal kezdte, büszke-keserün.
Mint börtönből szökött, kinek hajából,
És szivéből sem, a dohos szagot
Még nem fujták ki a szabad szelek.
De minden lépés több erőt adott,
Évek mulása uj fiatalságot.
S a régi nóták öregek maradtak.
Utamra hintett dalaim nyomán
Jókedvvel mérem . . .

ARION

Zengő delfinek fogjatok fel.
Magyar hajóból a magyar urak
Hazátlannak im engem kivetettek.

Zengő delfinek, édes szavaim,
Talajjá sűrült, dus magyar szavak,
Rajtatok állok magyar televényen.

Kunsági rétek gyenge fűszaga,
Lehelt ezüstje hajnalló Tiszának,
Voltatok illat s muzsikának füstje.

Szirtté szorultok, keményedtek kővé.
Rátok rakom most lakóházamat.
Magyar uraknak földjén soha többé.

Erdő-szavak sűrűje, tükrös tószavak,
Bus esti pornak melegjét aranylók,
Hazám, kies föld, szavaim vidéke.

Füstöljetek fel engem fellegekbe.
Bibor hegy ég a rónaság felett
Ha szívemet a szinetekbe vérzem.

Véslek magamnak akkor sarcophággá,
Mely, földtelen, megáll fennt az időben:
Omló vizek felett a maradó szívárvány.

AZ UTAK

Fekete égen, ködben, valahol
Jajgatnak vándor vadludak.
Karcsu ivü országutak

Nyujtóznak, várva, hallgatag,
Az éjnek bársony hüvelyében, rejtve.

Tudom, tudom, ti vándor vadludak,
Most mozdulnak az éjben az utak,
Most kanyarogva kusznak közelebb,
Most marznak sziven. — Jaj száll odafenn,
November sir a tarló réteken
És holnap már földönfutó leszek.

HÁROM PIROS RÓZSA

Három piros rózsa kihajlott az utra.
Tüske nem akasztott, illat megakasztott,
Három piros rózsa engem leszakasztott.

Három piros rózsa engem ne szakíts le.
Leszakadtam máshol, leszakadtam távol,
Messze Tisza partján egy jegenyefáról.

Tátrai fenyőről ciprus, tölgyfa tépett.
Ágokról szakadtam, ágakon akadtam,
Szívemet, szívemet nem a fáknak adtam.

Nem is lehet innen már hazatalálni.
Csillagzárpor elől eresz alá állni.
Világboruláskor lány fészekre szállni.

Ágról, ha szakadtam, gyökerem is volt tán?
Feleljed, ha kérdik: az ágak nem érzik.
Ottan voltam otthon, ahol jobban vérzik.

Mert aki a Tisza vizét issza,
Annak fáj — annak fáj,
Fáj annak a szive vissza.

ÓH ÉN TÜZEM

Mint csiga szarvát, huzd be csendesen,
Már messzesöprő sugaraid huzd be,
Oh én tüzem. Mert régi tűz vagy.

Eltévelyodott régi Istenek
Maguknak fáklyát gyújtottak s utakra
Emberszivekből kévelt gyanta égett.

Égi sétálók fényessége hunyj el.
Fénytelen utra indulj most magad.
A sötét földön megmozdult az ember.

Mozdul az ember. Más tűz kell neki.
Nem csak világít, hanem éget is.
Nem csak mutaja: törí az utat.

Nem tűzijáték, nem csak szép rakéta.
Vakok fáklyája, süketeknek kürtje,
Barlangos kinu, sötét emberégés.

Magvadnak magva váljék most és lássam,
Hogy nem ragyogva is lobog-e lángod
És tűz maradsz-e még, oh én tüzem?

Tündöklő lángod arany hüvelyében
Sötéten izzó éles penge ég-e?
Hogy vágsz-e ott is ahol nem ragyogsz?

Rejtesz-e pengét, forrót, éleset,
Mely mozdulni tud még és felhasítja
Szép tündöklésedet, oh én tüzem?

De gondolom, hogy jó lobogó voltál.
Lobogj fel most és égesd el magad.

ODISSZEÜSZ

Kötözzetek az ember árbócához
Testvéreim ti süket evezősök.
Kötözzetek az ember árbócához.
Büvös kertekből hallok éneket.

Szögezzetek szögekkel magatokhoz,
Mert boldogító altatót dalolnak,
Szögezzetek szögekkel magatokhoz,
Tündérek hívnak haza engemet.

Áldott legyen ti fületeknek vértje,
Áldott a páncél vad sziveteken.
Mert markotokból angyalmuzsika
Nem andalítja ki az evezőket.

Te tengerbolygó, haragos süketség
Te fogsz beuszni zengő kikötőbe.
Mert fordul mostan sötét idegenbe,
Nem házafele visz az ut haza.

De hordani fog engem is hajód.
Emberkin nyárssa bennem a gerinc már
S árbóc hegyére tűzött koponyám
Fáklyája kormol égi énekekre.

BUCSUZOM TERMÉSZETANYÁMTÓL

Tudom, anyám vagy. Mert sokszor nem gondoltam veled. De legdühödtebb viharnapjaim titkos mélyéről édes mosoly fáj fel. Cseneddé derült tegnapok tudását mosolyogtad rám: „Mért oly hevesen? Máskor is így volt.“

És mint idegen zsvajban, ha gyermekneveket hallom, körülnézek, nem látok senkit, de a kétkedésnek bánatselyme simul arcomra: „Hát ennyi az egész? Ez se minden.“

* * *

Tudom, anyám vagy. Mert nem veled éltem és messzire költöztem az emberek közé.

De láthatatlanul hordtalak mögöttem, bujtató végtelenség csillagos csigaházát és titkos biztonságod volt mindig a névtelen, édes bánat.

Oh titkos biztonságod elárult mindent, amit megöleltem. Mert hütlen már, ki emberbajba nem tud belehalni és nincs horgonyunk más, hanem csak az elkötelezett halál.

De a te végtelen öled a halált leringatja rólam.

Tudom, anyám vagy. Mert szivszakasztó, nehéz édesség volt megtérni hozzád.

Mikor éjszaka felmentem a hegyek közé, a fenyves feketéjében megjelent rajzolatlan arcod. A csendnek roppant kapi csukódtak néma dördüléssel a távoli völgyben és tulnan elmerültek minden emberdolgok, melyeket szerettem.

A nincs-tovább szent pihenője fáj fel és a végső megértés játékká alázta égő csatámat.

A Szaturnusz kerekerei gázolták kicsiny sirásomat és vonagló szívem bágyadva zibbadt örök törvényed merítő feneketlenébe.

* * *

Ismerem arcodat. Mert gyakran hajoltam sugaras vitzükör fölé, holott énrám (számkivetettre) énmagam arca nézett tebelőled, mint ki az országból sohse jött ki.

Láttam a Táttra sápadt gránitszikláí között örülten bolygó holdat is.

Déli nap arany mázsái alatt repedő lándzsáit dermedt kucoricásnak érzem s alkonyi felhők messzi fényjeleit tudom.

Tavaszi völgyről hámló hajnali köd alatt először meztelen pázsit nyirkos husa megrándul simogató kezem alatt, mint az ideges paripa bőre.

És az ibolyát alkonyodó Tisza is, ha szólitom, karomra kanyarog, mint testvérem a kigyó.

* * *

De a széttépett katona csomós vérére pipacsot felel a te földed.

Az arató napszámos savanyu izzadságára buzavirágot énekel. Buzavirágot!

A dülöut fárasztó sarában vesződő, piszkos, köhögő, vén kocsis mögött a te estéd glóriás csodája kél, hárfás angyalok arany bárkája uszik el az arcot-emelő hegyek felett.

* * *

Tudom, anyám vagy. De ha most elhagyni téged nem tudnák, szépségedet látó két szemem kiszurnám.

Mert kikötöd gyilkos ellensége az utnak.

Megváltásod harcot gyalázó.

Végső szent értelmed gyönyörüsége kinunkat csufolja hiunak.

És bizony jaj a vándornak, aki látja hazáját.

Csodáid családjából engem kieresszél. Mert gyökerem bened teel, anyám, de a fiu kereső szerelemmel idegen kalandra kinőjjön.

Akarok lenni leszakadt árva, hogy tudjak szeretni.
Eltévedt bujdosó akarok lenni, hogy életvándorlásom csu-
folt játék ne maradjon.

És legyek halandó, hogy adni tudjak.

Mert az én szélbeszórt testvéreimnek vagyok egyetlen ha-
talmos csodájuk, mellyel örökkévalóságodat sarkaiból kie-
melik:

Hogy meg tudnak halni valamiért.

* * *

Talán el is feledlek, mint fiu az anyját szerelemben felejtí.
Talán el is feledlek. Mert az embersírás nagy felejtető .
De tudjad te, hogy hűségesed mégis én vagyok.

A te nyájadat terelem odakint szikes, rossz legelőkön és
végső békességed karámjába utolsónak térek be este.

Látom, hogy mások altató nagy szárnyad alatt bujnak,
mikor az élet karvalya kering szivük fölött.

De engemet szeress te jobban. Mert engem messzebbre
ereszt ki nagy kötésünk.

Mert a kivert, messzire üzött bitang embersors örök gyö-
keredről nem fog leszakadni, míg az én szivem erős hidja
le nem szakad.

NÁSZDAL

Hajadnak őszét nézem: im fehérje

Fátyolt mutat és menyasszonyi mirtust.

S borzongó várás forró vágya ver ki,

Mint mikor először vetköztettelek.

Mert sok mezedből szerettelek már ki

S csókjaid leplét lassan bontogatva,

Ajkad mögött s öled mögött szüzen
Uj nászra várod örök vőlegényed.

És ölelésnél összébb ölelő
Munkánk igája mátká-koszorunk.
És verejtéknél jobban elvegyül
Majd vérünk egyszer közös barrikádon.

De szüzen, mindig szüzen hisz tovább,
Én jegyesem s meghalni úgy fogok:
Borzongó várás forró vágya verten,
Mint mikor először vetköztettelek.

SZÜRET

Nézz körül édes, őszül a hajunk.
Tudsz-e szép, boldog szüreti nótát?
Bucsuzó kertünk aranyat szór rád.
Lásd, gazdagok vagyunk.

Mult kinjaink glóriát énekelnek.
Piros rózsákká nyiltak sebeink.
És gyöngyös könnyek édes fürtje int
Sulyos gerezdeken.

Lásd szinesednek már az esti felhők.
Tulömlő kertünk habzik fel az égre.
Nem fér több szépség erre a vidékre.
Gyerünk tovább?

Sok igérettel adós még az élet?
Engedjük el szegénynek, vesd oda.
És nem szórt ennyi kincset még soha
Királyi pár.

Tornyunkról nézz le. Ennyit éltünk.
Szüretelő arany szeptember ég.
Most mosolyogj királynőm, ints: elég.
Szerettük egymást.

És este majd kocintunk büszke bucsut.
Vállamra hajtod mámoros fejed,
És elsiratjuk boldog siratással
A legszebb életet.

PIPACSONK UTJÁN, GESZTENYÉK UTJÁN

Találkozásunk bibor kondulását,
Szent ijedelmét a ráismerésnek,
Siratod-e édes, siratod-e
Legszebb szépségét az elkezdődésnek?
Siratod-e, hogy tudunk már mindent
S hazavágyóknak van már otthonunk?
Siratod-e, hogy nincsen több először
És megérkezni többé nem fogunk?
Mondjak-e néked csodálatos titkot?
Pipacsot láttam ma reggeli szélben.
Megmondjam-e édes, megmondjam-e:
Pipacsot láttam s újra hozzád értem.
Gesztenyefákon, ha első, halk árnyék,
Felijeszt illata közeledő éjnek,
Behunyom vándor szemeimet,
Boldog kapujában az elkezdődésnek.
Pipacsok fáklyás utja hozott máma.
Gesztenyék utján messzi szavad érint.
Megmondjam-e édes, megmondjam-e?
Millió uton kóborolok még kint.

Millió uton hazafelé tartok,
Milliószor első nagy találkozásra
S tavaszharsogással mindig újra vár
Millió holnapom hozzádtorkolása.

JÖJJÖN AZ ŐSZ

Jöjjön az ősz. Vetkőzni akarok.
Fiatalságom unja már ruháit.
Ti vetkőztető barna viharok,
Virágom, lombom mind elétek tépem.

Göndör hajamnak lobogói nem
Az én csatám uszítják és soha
Engem nem szurt még asszonyba szemem.
S ajtót harapni nem tudott nekem
— Hiába ráztam testem ketrecét —
Haragos csókok véres ezre sem.

Vesztett bachánsnő táncolt s fátylakat
Dobott az őszi szélbe, míg
Karsu kúrtszóként meztelen maradt:
— Én halhatatlan szép fiatalágom! —
Arany sikoly a csillagok alatt.

SZEPTEMBER

Dühöngő rózsák véres buzogánya
Dobol az ősznek bibor kapuján.
Nem fér a vér. Nem fér az élet már.
Vigyázatok mert kiárad a nyár!

Szőlőhegyen arany halál
Dalol.

Hahó! Vigyázzatok!
A nyárnak gátja szakadt valahol.

Hej rózsák, szegfűk, sárga violák.
Kidöntöttük a csürnek oldalát.

Hahó!! Az őszi ár!

Fusson, ki merre lát.

Nincs már határ.

Csillaggá porzó szerelem,

Nyár vére fröccsen égre.

Szerelmem, Kedvesem,

Várjunk-e a végre?

SZÜLETÉSNAPRA

Megállj, ki vagy? Itt van a vágynak vége.

Álomhatár ez és halogató

Lágy messzeség nem kélik már előtted.

Mint megtaposott kigyó, minden ut

Szivednek fordul itt: Megállj, ki vagy?

Nem andalit vigasztaló jövő,

Mint dajka hangja félfő gyereket.

Mert nincs már dajkád, nincsen már jövőd.

Szemed között hideg szuronyhegy áll:

Rettentő Most és Itt. — Megállj, ki vagy?

Most ifjuságod álarcát hajtsd el.

Mert szeretőd hozomra szerettek

S férfit ígértél a barátaidnak.

Megállj, ki vagy? Most mondd, most cselekedd.
Ime a sorsod ledobta az ingét.

Fájón álmodtad magad nagyszerűnek
S édes fájás volt, hogy még nem vagy az.
Lágy szomorúság kékjében ha ködlött:
Erős bátyáddal ketten voltatok.
De most lett napja a találkozásnak.

Letépi rólad buvó bánatod.
Megérkezés rettentő örömét
Vágja beléd, arany baltát, a Most.
Nincs még egy perced. Szemközt állsz vele.
És egyikőtök meg fog halni itt.

ADY ENDRE HALÁLÁRA

Köszönjük néked, hogy legelső voltál.
Elérhetetlen és hódoltató.
Köszönjük néked, mert hódolni jó
És fáj a mindig-egyenes gerinc.

Fájt hordani terhét a tiszteletnek
S áldozni, melyre rakjuk, nem volt oltár.
Köszönjük néked, hogy oltárunk voltál
És templomunk, kalaplevétető.

Mert ünnep van, ha van kit ünnepelni.
Magosság van, ha felnézni lehet.
Ki leborulhat, felemelkedett.
De fáj a tetők sivár árvasága

És köszönjük, hogy testvérek lehettünk.
Mert meghajolván, mind összehajoltunk,
Egy kupolába békült ivek voltunk,
Mi fájva-dacos templomkeresők.

Most felszeghetjük árva fejeinket.
Meredek göggel égnek borzadott,
Szálkás árbócok fogunk állni ott,
Vad fejfaerdő, a sirod körül.

LEGENDA KÉSZÜL

(Korvin Ottó emlékére)

Soha még, soha még ilyen árva csatát.
Meztelenül harcoltatok és a halálba
Lelketek is egyedül szállt. Harcos elődök
Árnya se várta ott körbe, köszöntve kupával.
Régi csaták muzsikája se gőzölt
Busharagos mámorsisakot fejetekre.
Roppant ősi legendák kürtje üvöltő
Szörnyetegekként nem taposott uccákat elétek.
Meztelen eszmével, jeges ürben, árva legelsők,
Veletek hadak utján nem harcoltak az ősök.
Ti világ árvái, őstelen hősök, jaj, ti ezerszer hősök.
Meg kell halnotok itt, fegyvertelen, árva legelsők.
Nem diadal, de legenda virágzik itt holnapi harcra.
Dallá halnotok így kell, mert csak a dal diadalmas.
Nevetek csatabárdja ha zug majd és röpülő lobogókon
A ti véretek bibora leng unokáknak előtte,
Hadak utján akkor harsogó lelketek árja
Proletárseregek rohamát diadalra röpíti.

TARTALOM

	Old.
Biztató	3
Mint ébredés előtt	4
Hír	5
Emigrációs karácsonyi ének 1939-ben	6
Hazám	8
Ma is	9
Üdözlet magyar íróknak	11
Bodzavirágzag	13
Május elsején	14
Szilveszter éjjel 1939	17
Öreg internacionalista nótája	18
Álom	20
Akik az embert kezdték	21
Köszönöm szivem	23
Addig	24
Ezüstlakodalomra	25
Őszi tánc	26
A te arcod	27
Tábortűz mellett, vörös őrségen	28
Sopánkadó nyavalyásoknak	29
Számonkérjük	30
Alagutban	31
Kisértetjárás	32
Mesterségem	33

Vár az én multam	35
Nem voltam fiatal	37
Négy epigramma	38
Emlékezés	39
Mozart	40
Bartók Béla	42
Michel Angelo estéje	44
Egy Sztalin-arcképre	44
Imperializmus	45
Capri	46
Komszomolc-temetés	47
Motto régi versek elé	49
Arion	50
Az urak	50
Három piros rózsa	51
Oh én tüzem	52
Odisszeusz	53
Bucsuzom természetanyámtól	54
Nászdal	56
Szüret	57
Pipacsok útján, gesztenyék útján	58
Jöjjön az ősz	59
Szeptember	59
Születésnapra	60
Ady Endre halálára	61
Legenda készül	62

Редактор Ш. Гергель.

Техн. ред. А. Новиков.

Сдано в набор 29.2. 1940. Подп. к печати 3. 6. 1940. Уполн. Главлита А-23758.
 Колич. печатн. листов 4. Колич. знаков в 1 п. л. 31 т. Бумага печатн. № 1
 82×110¹/₃₂. Тираж 1000 экз. Зак. тип. 179.

Тип. «Искра революции», Москва, Арбат, Филипповский п., 13.

OSZK

OSZK

OSZK

OSZK

Digitized by Google

